

Vakıf Yükseköğretim Kurumları'nın Akademik Üretkenliklerine Yönelik Analitik Bir Çalışma

An Analytical Study on Academic Performances of Foundation Higher Education Institutions

Talip YİĞİT

ÖZ

Yükseköğretim Kurulu (2018) vakıf yükseköğretim kurumlarının mevcut durumlarını akademik, mali ve idari açılarından değerlendiren bir rapor yayımlamıştır. Bu çalışmada Yükseköğretim Kurulu (2018) raporunda sunulan veriler kullanılarak vakıf üniversitelerinin URAP Türkiye (University Ranking by Academic Performance) akademik performansları ile raporda sunulan parametreler arasındaki ilişkiler üzerinde durulmaktadır. Bu çalışma ile vakıf üniversitelerinin URAP akademik performans toplam puanları ile üniversitelerin öğrenci sayıları, öğrenci başına düşen; alan dağılımı (m²), kütüphane alanı (m²), basılı kitap sayısı, cari gider miktarı, tam bursluluk oranı ile Tübitak-Ardeb proje sayısı ve bütçeleri arasındaki ilişkiler incelenmektedir. Çalışmaya konu olan vakıf yükseköğretim kurum sayısı 76'dır. Çalışmada verilerin analizinde korelasyon analizi kullanılmıştır. Sonuç olarak çalışmada, vakıf üniversitelerinin akademik üretkenliklerini ortaya koyan URAP toplam puanları ile diğer parametreler arasındaki ilişkilere ait bulgular tartışılmaktadır. Ayrıca çalışmada vakıf yükseköğretim kurumlarının akademik performanslarının ölçme ve değerlendirmelerine yönelik yeni yöntem ve yaklaşımlar önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Yükseköğretim kurulu, Vakıf yükseköğretim kurumu, Akademik performansa dayalı başarı sıralaması

ABSTRACT

The Council of Higher Education (2018) has issued a report evaluating the current status of the foundation higher education institutions in terms of their academic, financial, and administrative aspects. In this study, by benefiting the data presented in the report of Higher Education Council (2018), it is emphasized the relations between the academic performance of URAP Turkey (University Ranking by Academic Performance) and the parameters presented in the report. The study, also examines the relations between the total URAP academic performance scores of the foundation universities and the student number of universities, area distribution (m²), library area (m²), number of printed books, current expenditure amount, full scholarship ratio, the number of Tubitak-Ardeb projects and budgets. The number of foundation higher education institutions, which is the focus of this study is 76. The correlation analysis method was used for analyzing the data. In conclusion, the findings of the relationship between URAP total scores and other parameters that reveal the academic performance of foundation universities are discussed in this study. In addition, new methods and approaches are recommended regarding the assessment and evaluation of the academic performance of foundation higher education institutions.

Keywords: The Council of Higher Education, Foundation higher education institutions, University ranking by academic performance

Yiğit T., (2019). Vakıf yükseköğretim kurumları'nın akademik üretkenliklerine yönelik analitik bir çalışma. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 9(2), 287-305. <https://doi.org/10.5961/jhes.2019.331>

Talip Yiğit (✉)

ORCID ID: 0000-0003-4195-9149

İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, İstanbul, Türkiye

Istanbul 29 Mayıs University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Social Work, Istanbul, Turkey

adige.talip@gmail.com

Geliş Tarihi/Received : 02.10.2018

Kabul Tarihi/Accepted : 18.02.2019

GİRİŞ

Türkiye’de yükseköğretim sistemi, kamu kesimi içerisinde özel sektörün faaliyette bulunmasına izin verilen, ancak kamu ağırlıklı ve onun gözetim ve denetimine tabi olan karma bir yapı olarak tanımlanabilir (Kesik, 2003). Vakıf yükseköğretim kurumları kanunla yükseköğretim sistemi içerisinde yer alan, Anayasa’da ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nda devlet üniversiteleri için tanımlanan esaslara bağlı olan yükseköğretim kurumları olarak ifade edilmektedir. Yükseköğretim Kanunu’nun 3. maddesine göre kurulan vakıf üniversitelerine kamu tüzel kişiliği verilmektedir. Vakıf üniversitesinin kuruluş ön koşulu olarak en az iki fakülte ve bu fakültelerin de fen ve edebiyat alanında eğitim vermesi ve ilk eğitim-öğretim yılında öğrenci alınacağını taahhüt etmesi beklenmektedir. Vakıf üniversitelerine öğrenci yerleştirmeleri devlet üniversitelerinde olduğu gibi Öğrenci Seçme Yerleştirme Merkezi (ÖSYM)’nin düzenlediği Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) sonucunda alınan puanlara göre Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından yapılmaktadır (Çelik, 2015).

Bir vakıf tarafından özerk olarak yönetilen ve devlete doğrudan bağlı olmayan bir vakıf üniversitesi kurabilmek için ilgili vakıf tüzüğü’nün amaçları arasında ‘yükseköğretim kurumu kurmak’ ifadesinin yer alması gerekmektedir. Ayrıca garantör bir devlet üniversitesinden alınan senato kararında bu vakıf üniversitesi için ayırdığı taşınır/taşınmaz, fiziki altyapı, eğitim ve öğretime dair her türlü kaynağa ilişkin teminata ilişkin bilgilere de yer verilmelidir. Kurucu vakfın/vakıfların yetkili yönetim organlarının üniversite kurma ile ilgili karar veya kararları da Vakıflar Genel Müdürlüğü’nün olumlu yazısı ile birtakım belge ve taahhütlerle birlikte YÖK’e sunulmaktadır.

Yükseköğretim Kurulu’nun kâr amacı gütmeyen vakıflara özel yükseköğretim kurumları kurma hakkını vermesi, anayasanın eğitime ve fırsat eşitliğine bakış açısını ortaya koyması bakımından anlamlıdır. Devlet ile vakıf üniversiteleri arasındaki temel fark, vakıfların mali ve idari özerkliğe sahip olmasıdır Devlet üniversiteleri yalnızca bilimsel özerkliğe sahiptir ve mali ve idari özerklikleri bulunmamaktadır. Vakıf üniversitelerinin

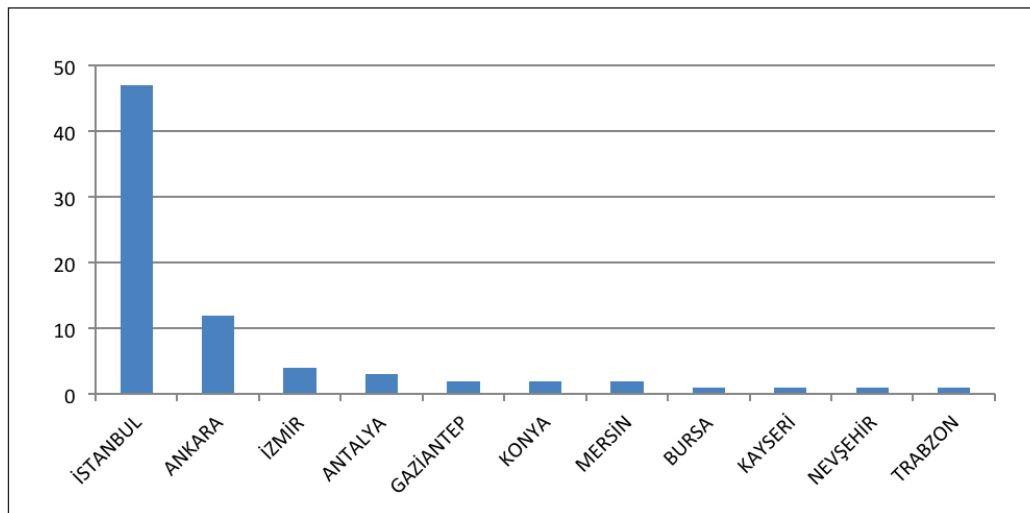
mali ve idari konular dışında akademik çalışmalar, öğretim elemanı sağlanması ve güvenlik yönlerinden devlet eliyle kurulan yükseköğretim kurumları için Anayasa’da belirtilen hükümlere tabi olduğu söylenebilir (Balyer & Gündüz; 2011).

Türkiye’de YÖK verilerine göre 129 devlet üniversitesi, 72 vakıf üniversitesi ve beş vakıf meslek yüksekokulu bulunmaktadır (YÖK, 2018a). 1984 yılında kurulan Bilkent Üniversitesi ve 1992’de kurulan Koç Üniversitesi ilk vakıf üniversiteleridir. Daha sonra vakıf üniversitelerinin sayısı hızla artmış ve 2000 yılında 20; 2010 yılında ise 54’e yükselmiştir. Özellikle 2007 yılından itibaren vakıf üniversitelerinin sayısının hızlı bir şekilde arttığı gözlemlenmektedir (Çelik, 2015). Türkiye’de 11 ilde dağılım gösteren vakıf üniversitelerinin sayıca yarısından fazlası İstanbul’da bulunmaktadır. Şekil 1’de vakıf yükseköğretim kurumlarının illere göre dağılımı görülmektedir.

Üniversite Sıralama Sistemleri (“University Ranking by Academic Performance-URAP”)

Uluslararası literatürde üniversite sıralama sistemlerini ve göstergelerini değerlendiren eleştirel çalışmalara rastlamak mümkündür. Özellikle bu tür çalışmalarda sıralama sistemlerinde kullanılan göstergelerin daha çok araştırma başarısına odaklandığı görülmektedir.

Üniversiteler arasında artan rekabet, yükseköğretim politikalarını ve kurumsal işleyişi doğrudan etkilemiştir. Günümüz yükseköğretim politikalarında genellikle üniversiteleri verimli ve üretken bir kurumsal yapıya dönüştürmek için ürün ve çıktı odaklı, rekabete dayalı teşvik sistemleri uygulanmaktadır (Anthony & Van Raan; 2005). Genellikle yükseköğretim kurumları yayın teşviklerini artırarak akademik performanslarını yükseltme politikasını uygulamaktadırlar. Böylece üniversiteler, sıralamalarda daha ön sıralarda yer alarak, başarılı öğrencileri ve potansiyeli yüksek akademisyenleri bünyesine katarak uluslararası görünürlüklerini artırmayı hedeflemektedirler (Shin & Khem, 2013; Hazelkon, 2015). Buna karşın, literatürde yükseköğretim kurumlarının akademik üretkenliği ile aldığı teşvikler arasında doğrudan bir ilişki olduğunu gösteren çalışmalara rastlanmamaktadır. Örneğin; İngiltere, Avustralya ve

Şekil 1: Vakıf yükseköğretim kurumlarının illere göre dağılımı.

Kaynak: YÖK, 2018a.

Finlandiya gibi ülkelerde üniversiteler, teşvik odaklı rekabetçi bir finansman yapısına sahip olmasına rağmen sayıca hedefledikleri yayın çıktıklarına ulaşamadıkları görülmektedir. Bununla birlikte Danimarka, İsveç ve Almanya gibi nispeten daha az rekabetçi bir finansman yapısına sahip olan ülkelerin akademik üretkenliklerinin çok daha verimli olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum yükseköğretim kurumlarının akademik üretkenliğinin sadece rekabete dayalı bir teşvik sistemi ile değil, aynı zamanda fonlamanın sürekliliği, çalışma ortamı, ders yükü, kurumsal iletişim gibi verimliliği destekleyen birçok faktör ile birlikte değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır (Auranena & Nieminen; 2010). Bir başka ifade ile sıralama sonuçlarında ön sıralarda yer almak için kurumsal işleyişinde sadece teşvik odaklı bir uygulama ile ya da yüksek potansiyeli olan akademisyenleri bünyelerine katarak araştırma sayılarındaki artışın üniversiteler için bir başarı anlamına gelmeyeceği gibi tam tersi kurumsallaşma düzeyi düşük üniversitelerin sıralama sonuçlarında ön sıralarda yer alabileceği şeklinde yorumlanabilir.

Dünyaca tanınmış iki uluslararası üniversite sıralama sistemi olan Times Higher Education Supplement (THES) ve Şanghay Jiao Tong incelendiğinde, birbirinden farklı göstergeler kullandıkları anlaşılmaktadır. Örneğin, Jiao Tong sistemi araştırma çıktısını ölçmektedir ve sisteminde öğretime yönelik verilere çok az yer vermektedir. Oysa üniversiteler sadece akademik üretkenliği değil, aynı zamanda toplum için önemli problemlerin çözümünde mesleki ve akademik yeterliliğe sahip bireylerin yetiştirilmesini de amaçlamaktadırlar (Taylor & Braddock; 2012). Dolayısıyla uluslararası üniversite sıralama sistemle-

rinde yaygın olarak görülen en önemli metodolojik problemin üniversitelerin kurumsal işleyişlerindeki misyon ve vizyon farklılıklarını tek bir göstergeye indirgemeleri şeklinde ifade edilebilir (Mckenzie & Schweitzer; 2001). Bu durum, aynı zamanda üniversitelerin bütüncül (holistik) olarak değerlendirilmelerini engelleyici bir unsur olarak da yorumlanabilir.

Türkiye’de ulusal düzeyde üniversitelerin akademik performansını ölçen ve değerlendiren “University Ranking by Academic Performance (URAP)” sistemi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Enformatik Enstitüsü bünyesinde yer alan araştırma laboratuvarında 2009 yılından itibaren Türkiye üniversitelerini akademik performanslarına göre sıralamaktadır. Türkiye sıralamalarında, “Web of Science/InCites” gibi uluslararası kaynaklar ile YÖK’ün yayımladığı veriler kullanılmaktadır. URAP’ın üniversiteler için geliştirdiği bu sıralama sistemi, her üniversitenin akademik performansını değerlendirmesine ve mevcut durumu hakkında bilgi sahibi olmasına olanak sağlamaktadır. URAP’ın amacı, üniversitelerin belirlenen ölçütlere göre gelişmeye açık yanlarını fark etmelerine yardımcı olmaktır. Böylece vakıf üniversitelerini akademik performanslarına ilişkin “iyileştirilebilir” yönlerinin tespiti için önemli bir değerlendirme fırsatına sahip olabilmektedirler. Ancak Türkiye’de uygulanan bu sistemin de gelişmeye açık yönlerinin olduğunu söylemek mümkündür (URAP Türkiye, 2018). Bu çalışmada URAP kapsamında kullanılan göstergelerin iyileştirilmesine yönelik önerilere de yer verilmektedir. URAP’ta üniversitelerin genel sıralamasında kullanılan dokuz gösterge ve bu göstergelerin amacı ve kaynağı Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1: Türkiye URAP Üniversite Genel Sıralamasında Kullanılan Göstergeler*

No	Gösterge	Amaç	Kaynak	Açıklama
1	Makale Sayısı	Araştırma	InCites2	2016 Yılına Ait SCI, SSCI ve AHCI Taramalarına Giren ve Etkinlik Çarpanı Bakımından İlk %75’lik Dilimde Yer Alan Dergilerde Yayımlanan Makale Sayısı
2	Öğretim Üyesi Başına Düşen Makale Sayısı	Araştırma	InCites2 ve YÖK1	2016 Yılına Ait SCI, SSCI ve AHCI Taramalarına Giren ve Etkinlik Çarpanı Bakımından İlk %75’lik Dilimde Yer Alan Dergilerde Yayımlanan Makale Sayısı / 2016-2017 Yılı Öğretim Üyesi Sayısı
3	Atıf Sayısı	Araştırma	InCites2	2012-2016 Yılları Arasında Alınan Toplam Atıf Sayısı
4	Öğretim Üyesi Başına Düşen Atıf Sayısı	Araştırma	InCites2 ve YÖK1	2012-2016 Yılları Arasında Alınan Toplam Atıf Sayısı / 2016-2017 Yılı Öğretim Üyesi Sayısı
5	Toplam Bilimsel Doküman Sayısı	Araştırma	InCites3	2012-2016 Yılları Arasında Yapılan Toplam Yayın, Tebliğ vb. Sayısı
6	Öğretim Üyesi Başına Düşen Toplam Bilimsel Doküman Sayısı	Araştırma	InCites2 ve YÖK1	2012-2016 Yılları Arasında Yapılan Toplam Yayın, Tebliğ vb. Sayısı / 2016-2017 Yılı Öğretim Üyesi Sayısı
7	2015-2016 Yılı Doktora Mezun Sayısı	Eğitim ve Araştırma	YÖK1	2015-2016 Öğretim Yılı Doktora Öğrenci Sayısı
8	Doktora Öğrenci Oranı	Eğitim ve Araştırma	YÖK1	2015-2016 Öğretim Yılı Doktora Öğrenci Sayısı / Aynı Dönemdeki Toplam Öğrenci Sayısı
9	Öğretim Üyesi Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Eğitim	YÖK1	2016-2017 Öğretim Yılı Toplam Öğrenci Sayısı / 2016-2017 Yılı Öğretim Üyesi Sayısı

Kaynak: URAP Türkiye, 2018.

Dünya üniversiteleri akademik performans sıralamasında genellikle altı akademik üretkenlik göstergesi kullanılmaktadır. URAP, akademik üretkenliğe odaklanan bir sistem olduğu için sıralama sisteminin temelini de üniversitelerin yaptığı bilimsel yayınlar oluşturmaktadır. Değerlendirmelerde yayınların nitelikleri ve nicelikleri göz önünde bulundurulmaktadır. Ayrıca üniversitelerin uluslararası işbirliğine yönelik göstergeler de değerlendirme kapsamına alınmaktadır. Bunun yanı sıra bu göstergeler ile birlikte makale sayısı, atıf sayısı, toplam bilimsel doküman sayısı, toplam yayın etkisi yer almaktadır. Bu göstergelere temel oluşturan ham bibliyometrik veriler istatistiksel olarak çarpık bir dağılıma sahiptir. Bu nedenle puanlamalarda ortanca (medyan) değerleri esas alınmaktadır. Her göstergenin ağırlığı uzmanlardan oluşan bir grubun katıldığı Delphi yöntemi ile belirlenmektedir (Çelik, 2015). Aşağıdaki tabloda yer alan göstergeler ve ağırlıkları 2014 yılı itibarıyla URAP dünya sıralamaları için kullanılmaktadır.

Yükseköğretimde performans göstergeleri genellikle araştırma çıktıları üzerine yoğunlaşmaktadır. Üniversitelerin ve diğer yükseköğretim kurumlarının öğretimi işlevi büyük oranda göz ardı edilmektedir (Ramsden, 1991). Dünya URAP üniversite sıralamasında kullanılan göstergelerin odağında akademik yayın üretkenliği yer almaktadır. Bu sıralama sistemi, Türkiye URAP sistemi ile karşılaştırıldığında yükseköğretim kurumlarının eğitim-öğretim etkinliklerine ilişkin göstergelere yer vermediği anlaşılmaktadır. Oysa üniversiteler araştırma ve geliştirme faaliyeti dışında, eğitim-öğretim, uluslararasılaşma, yönetim, toplumsal hizmet ve kalite güvencesi gibi faaliyet alanlarında iş ve işlemler yürütmektedir (Waltman & Calero-Medina; 2012). Bu noktada üniversitelerin ulusal ya da uluslararası bir sıralama sistemi içerisinde akademik ya da diğer faaliyet alanları ile ilgili performans ölçümü ve değerlendirmesi birçok parametrenin göz önünde bulundurulması gereken bir çalışma alanı olarak görülebilir. Böylece üniversiteler bütüncül bir değerlendirmeye tabi tutularak ideal kurumsal yapıların inşa edilmesine katkı sunulabilir.

Yükseköğretim Kurulu Vakıf Yükseköğretim Kurumları (2018) Raporu Metodolojisi

Yükseköğretim Kurulu, vakıf yükseköğretim kurumlarını idari, mali ve akademik yönden değerlendiren Vakıf Yükseköğretim Kurumları 2018 adında bir rapor yayımlamıştır (YÖK, 2018b). Raporunda, vakıf yükseköğretim kurumlarının buldukları illere göre kendi içinde sınıflandırıldıkları görülmektedir. Bu yaklaşım raporda; "Vakıf yükseköğretim kurumu bölgelerine göre A grubunda, mevcut vakıf yükseköğretim kurumlarının %63'ünü barındıran İstanbul; B grubunda, İstanbul dışındaki büyükşehirler ve C grubunda da büyükşehir dışındaki diğer şehirler yer alır" ifadesi ile yer almaktadır. Ancak raporda, vakıf yükseköğretim kurumlarını illere göre sınıflandırma ile özellikle akademik performansın ölçülmesi ya da değerlendirilmesi arasında nasıl bir ilişki kurulabileceğine yer verilmemiştir. Raporun ilerleyen bölümlerinden anlaşılacağı üzere vakıf yükseköğretim kurumları arasında akademik hedefler ve uygulamaya yönelik tespitlerin, üniversiteleri doğal bir sınıflandırmaya götürdüğü anlaşılmaktadır. Öyle ki bir yanda Türkiye'de ve uluslararası alanda akademik başarı yakalamaya

çalışan bir grup üniversite ile bu yolda ilerlemeyi hedefleyen bir başka grup üniversite, diğer bir yanda mesleki öğretimi ön plana çıkarmış bir grup vakıf üniversitesinin kendi içinde ayrılaştığı anlaşılmaktadır.

Bu çalışmada 'Vakıf Yükseköğretim Kurumları 2018' raporunda kullanılan ölçme araçlarının akademik performans ile ne kadar anlamlı korelasyona sahip olduğu konusu incelenmektedir. Böylece nitelikli ve kurumsal bir üniversitenin değerlendirilmesi için kullanılan parametrelerin anlamlılık düzeyleri tespit edilmektedir. Tablo 3'de Mayıs 2018 itibarıyla 70 vakıf yükseköğretim kurumuna ait aşağıda belirtilen toplam 14 farklı parametreye ilişkin veriler sunulmaktadır.

Buna göre raporda, yukarıda belirtilen parametrelere ait bilgiler için farklı yıllara ait verilere atıf yapılarak bir ölçme ve değerlendirme yapıldığı anlaşılmaktadır.

YÖNTEM

Bu çalışmada, ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Korelatif (ilişkisel) araştırmalar, iki ya da daha çok sayıda değişken arasında ilişkisel durumu belirlemeye yönelik araştırma desenleridir (Karasar, 2000). Korelasyon katsayısı matematiksel olarak -1 ile +1 arasında değerler almaktadır. Korelasyonun büyüklüğü (0-1) iki değişken arasındaki ilişkinin gücünü gösterirken işareti (+, -) değişkenlerin aynı yönde (+) artıp azaldığını ya da zıt yönlere (-) artış ve azalış gösterdiğini belirtmektedir. Eğer iki değişken arasında ilişki yoksa korelasyon katsayısı sıfır ya da sıfıra yakın bulunmaktadır. Eğer iki değişken birbiriyle yüzde yüz oranında ilişki varsa korelasyon maksimum (1) (mükemmel ilişki) değerini almaktadır. Korelasyon katsayılarını yorumlarken iki değişken arasında hesaplanan korelasyon (r) değerleri aşağıda tanımlanmaktadır (Karasar, 2000; Erkuş, 2011; Neuman, 2012):

- $r < 0.20$ ve sıfıra yakın değerler ilişkinin olmadığı ya da çok zayıf ilişkiyi,
- 0.20-0.39 arasında zayıf ilişkiyi,
- 0.40-0.59 arasında orta düzeyde ilişkiyi,
- 0.60-0.79 arasında yüksek düzeyde ilişkiyi
- 0.80-1.00 çok yüksek ilişki olduğunu işaret etmektedir.

Bu çalışmada, Yükseköğretim Kurulu Vakıf Yükseköğretim Kurumları- 2018 raporunda sunulan verilerden basılı kitap sayısı, toplam öğrenci sayısı, kütüphane alanı, öğrenci başına düşen toplam alan, tam bursluluk oranı, öğrenci başına cari gider, proje sayısı ve bütçeleri ile URAP Türkiye akademik performans puanları arasındaki ilişkiler incelenmektedir.

Veri Analizi

Çalışmada, raporda belirtilen vakıf yükseköğretim kurumlarına ait basılı kitap sayısı, toplam öğrenci sayısı, kütüphane alanı, öğrenci başına düşen toplam alan, tam bursluluk oranı, öğrenci başına cari gider, proje sayısı ve bütçelerine ilişkin göstergelere ait veriler kullanılarak üç aşamadan oluşan veri analizleri gerçekleştirilmiştir.

İlk aşamada göstergelere ait sayısal veriler ve bu verilerin yüzdelik değerleri her bir vakıf yükseköğretim kurumu için hesaplanmıştır. Daha sonra veri setlerine dâhil edilen seçili

Tablo 2: Dünya URAP Üniversite Genel Sıralamasında Kullanılan Göstergeler ve Ağırlıkları*

Gösterge	Amaç	Ağırlık (600 üzerinden)	Kaynak
Makale Sayısı	Mevcut Bilimsel Üretkenlik	%21	InCites
Atıf Sayısı	Araştırmanın Etkisi	%21	InCites
Toplam Bilimsel Doküman Sayısı	Uzun Süreli Üretkenlik	%10	Web of Science
Toplam Yayın Etkisi	Araştırma Kalitesi	%18	InCites
Toplam Atıf Etkisi	Araştırma Kalitesi	%15	InCites
Uluslararası İşbirliği	Uluslararası Saygınlık	%15	InCites

Tablo 3: Yükseköğretim Kurulu Değerlendirme Raporu Parametreleri*

Parametreler	
1. Kuruluş tarihi	2. Basılı kitap sayısı
3. Akademik birim sayısı	4. Elektronik kitap sayısı
5. Toplam öğrenci sayısı	6. Kütüphane alanı (m ²)
7. Kadrolu öğretim elemanı sayısı	8. Öğrenci başına düşen toplam alan (m ²)
9. Kadrolu öğretim üyesi sayısı	10. Tam bursluluk oranı (%)
11. Toplam öğrenci sayısı / köes	12. Öğrenci başına cari gider (TL)
13. Toplam öğrenci sayısı / köüs	14. Öğrenci gelirinin toplam gelire katkısı (%)

Kaynak: YÖK, 2018b.

Ayrıca raporda 14 parametreye ilişkin aşağıdaki ifadeler de yer almaktadır:

**Ön lisans ve lisans öğrenci sayıları göz önünde bulundurulmuştur

**ÖSYM Kılavuz verilerine göre olup indirimler hariçtir. Diğer veriler Şubat 2018 itibariyledir

***Mali veriler 2016-2017 denetleme raporlarına göre verilmiştir. Öğrenci başına cari gider tanıtım harcamaları hariç hesaplanmıştır”

sıralamalara ait gösterge değerleri ve ortalama değerler MS Excel Programı’nda dijital ortama aktarılmıştır İkinci aşamada ağırlıklandırılmış gösterge değerleri üzerinden vakıf yükseköğretim kurumları sıralamaya tabi tutulmuştur. Son aşamada vakıf yükseköğretim kurumlarının URAP Türkiye puanları her bir seçili göstergeye ait veriler arasındaki korelasyon değerler hesaplanmıştır. Bu hesaplamalar sonrasında ortaya çıkan korelasyon, ilişkisel değerler ile akademik performans ve ilgili gösterge arasındaki ilişkisel düzey ve vakıf yükseköğretim kurumlarının sayısal verileri üniversitelerin birbiriyle kıyaslamalı sıralama tablolarında gösterilmiştir. Veri analizleri sonucunda elde edilen seçili göstergelere dair bulgular ve URAP akademik performans puanı arasındaki korelasyon düzeyleri her bir göstergeye ait tabloya göre yorumlanmıştır.

BULGULAR

Vakıf Yükseköğretim Kurumlarında Öğrenci Sayıları

Vakıf üniversiteleri öğrenci sayıları incelendiğinde; bazı vakıf yükseköğretim kurumlarının yüksek oranlarda ön lisans öğretimine yoğunlaştığı anlaşılmaktadır. Bu grup vakıf yükseköğretim kurumlarındaki meslek yüksekokulu öğrenci sayıları, lisans öğrenci sayıları ile neredeyse eşittir.

Program ağırlıklarına göre Vakıf Yükseköğretim Kurumları ortalama öğrenci sayıları incelendiğinde programların %19 ön lisans, %65 lisans, %15 lisansüstü olduğu tespit edilmiştir. Bu dağılımların URAP toplam puanı üzerinde etkisi incelendiğinde ön lisans, lisans ve lisansüstü öğrenci oranlarının URAP

toplam puanı ile korelasyon katsayılarının sırasıyla -0.33593, 0.379324 ve -0.1089 olduğu görülmektedir. Bu ilişki düzeyleri ön lisans öğrenci oranı ile toplam URAP puanı arasında negatif bir ilişki olduğunu ortaya koyarken, lisansüstü öğrenci oranı ile beklenenin aksine yine negatif bir ilişkinin olduğu anlaşılmaktadır. Lisans öğrenci sayısı ile URAP toplam başarı puanı arasında ise zayıf bir ilişki olduğu görülmektedir. URAP toplam puanının toplam öğrenci sayısı ile olan korelasyon katsayısı -0.06027 olarak tespit edilmiştir. Dolayısıyla öğrenci sayısının artmasının akademik üretkenliği olumsuz yönde etkilediği sonucuna ulaşılabilmektedir. Aşağıda Tablo 4’te vakıf yükseköğretim kurumlarının program temelli öğrenci oranları hesaplanmış şekli ile yer almaktadır.

Vakıf Yükseköğretim Kurumlarında Öğrenci Başına Düşen Alan Dağılımı (m²)

Vakıf Yükseköğretim Kurumları 2018 raporunda, açık ve kapalı alan kavramları ile her öğrenciye yönelik içinde bulunduğu üniversite yerleşkesindeki fiziki donatılara ilişkin niceliksel bir ölçüt (12 m²) sunulduğu görülmektedir (YÖK, 2018b). Aslında böyle bir yaklaşımda açık ve kapalı alan ölçütlerinin birlikte değerlendirilmesi ile eğitim-öğretim faaliyetlerinin ve kampüs yaşamının nasıl etkileneceğinin ortaya konulması gerekmektedir. Örneğin, mühendislik veya tıp gibi laboratuvar eğitimi ağırlıklı programların kapalı alan ihtiyacının ekonomi, sosyal hizmet, siyaset bilimi veya sosyoloji gibi programların kapalı alan ihtiyacından fazla olduğu bilinmektedir. Programların gereksinimleri doğrultusunda açık ve kapalı alan ayırmaştır-

Tablo 4: Vakıf Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Sayıları*

Sıra	Üniversite-MYO	Ön Lisans Öğrenci Sayısı	Lisans Öğrenci Sayısı	Lisansüstü Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı	Ön Lisans Öğrenci Oranı (%)	Lisans Öğrenci Oranı (%)	Lisansüstü Öğrenci Oranı (%)
1	İstanbul Aydın Üniversitesi	11260	14008	3540	28808	39	49	12
2	İstanbul Bilgi Üniversitesi	6495	16513	5471	28479	23	58	19
3	Beykent Üniversitesi	6541	16678	3968	27187	24	61	15
4	İstanbul Medipol Üniversitesi	10800	13849	1640	26289	41	53	6
5	Okan Üniversitesi	4263	10145	11213	25621	17	40	44
6	Bahçeşehir Üniversitesi	941	14391	5834	21166	4	68	28
7	Yeditepe Üniversitesi	0	16259	4444	20703	0	79	21
8	İstanbul Gelişim Üniversitesi	7165	10219	739	18123	40	56	4
9	Nişantaşı Üniversitesi	8081	6760	2984	17825	45	38	17
10	İstanbul Kültür Üniversitesi	2812	11045	1581	15438	18	72	10
11	İstanbul Arel Üniversitesi	5230	5888	4157	15275	34	39	27
12	Başkent Üniversitesi	1944	11029	1437	14410	13	77	10
13	İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi	0	11453	1247	12700	0	90	10
14	Maltepe Üniversitesi	1145	8872	2527	12544	9	71	20
15	Üsküdar Üniversitesi	3451	7336	0	10787	32	68	0
16	Yaşar Üniversitesi	1426	7635	1190	10251	14	74	12
17	Altınbaş Üniversitesi	1430	5832	2596	9858	15	59	26
18	Hasan Kalyoncu Üniversitesi	899	6165	2513	9577	9	64	26
19	İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi	1571	5643	2110	9324	17	61	23
20	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	0	6104	2894	8998	0	68	32
21	İzmir Ekonomi Üniversitesi	1496	6813	650	8959	17	76	7
22	Çankaya Üniversitesi	275	7161	1407	8843	3	81	16
23	İstanbul Ticaret Üniversitesi	187	5725	2864	8776	2	65	33
24	Özyeğin Üniversitesi	0	7161	944	8105	0	88	12
25	Işık Üniversitesi	1016	5122	1821	7959	13	64	23
26	Haliç Üniversitesi	905	6349	669	7923	11	80	8
27	Atılım Üniversitesi	26	7756	116	7898	0	98	1
28	Biruni Üniversitesi	3065	3837	910	7812	39	49	12
29	KTO Karatay Üniversitesi	693	6003	692	7388	9	81	9
30	İstanbul Esenyurt Üniversitesi	2231	3218	1806	7255	31	44	25
31	Avrasya Üniversitesi	2360	3620	774	7011	34	52	11

Tablo 4: Devam

32	Koç Üniversitesi	0	5322	1330	6652	0	80	20
33	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi	958	4813	792	6563	15	73	12
34	Doğuş Üniversitesi	1096	4688	516	6300	17	74	8
35	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi	0	5324	896	6220	0	86	14
36	Kadir Has Üniversitesi	497	4615	669	5781	9	80	12
37	Ufuk Üniversitesi	1299	3037	1190	5526	24	55	22
38	İstanbul Şehir Üniversitesi	471	4031	803	5305	9	76	15
39	Çağ Üniversitesi	1039	3120	1029	5188	20	60	20
40	İstanbul Avcansaray Üniversitesi	4867	115	0	4982	98	2	0
41	Sabancı Üniversitesi	0	3899	887	4786	0	81	19
42	Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi	1388	2226	389	4003	35	56	10
43	Türk Hava Kurumu Üniversitesi	355	2559	1012	3926	9	65	26
44	Toros Üniversitesi	1076	1890	783	3749	29	50	21
45	Piri Reis Üniversitesi	1039	2471	127	3637	29	68	3
46	İstanbul Gedik Üniversitesi	1035	1896	658	3589	29	53	18
47	Nuh Naci Yazgan Üniversitesi	0	3346	113	3459	0	97	3
48	Bezm-i Âlem Vakıf Üniversitesi	689	2518	143	3350	21	75	4
49	Antalya Bilim Üniversitesi	0	2582	246	2828	0	91	9
50	İstanbul Bilim Üniversitesi	828	1843	114	2785	30	66	4
51	MEF Üniversitesi	50	2619	82	2751	2	95	3
52	TED Üniversitesi	0	2530	65	2595	0	97	3
53	Beykoz Üniversitesi	2100	188	33	2321	90	8	1
54	İstinye Üniversitesi	1093	1098	75	2266	48	48	3
55	İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi	0	1250	312	1562	0	80	20
56	İstanbul Rumeli Üniversitesi	1082	233	228	1543	70	15	15
57	Sanko Üniversitesi	0	1131	32	1163	0	97	3
58	İstanbul Kent Üniversitesi	119	265	656	1040	11	25	63
59	Yüksek İhtisas Üniversitesi	98	443	2	543	18	82	0
60	İbn Haldun Üniversitesi	0	213	221	434	0	49	51
61	Alanya Hamdullah Emin Paşa Üniversitesi	0	284	52	336	0	85	15
62	Antalya Akev Üniversitesi	131	104	0	235	56	44	0
63	Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi	0	156	63	219	0	71	29
	Ortalama					19	65	15

ması yapılmadığı takdirde kullanılan raporda sunulan verilerin yanlış yorumlanma potansiyeli oldukça yüksektir. Dolayısıyla vakıf yükseköğretim kurumlarının öğrenci başına düşen alan dağılımlarının açık alan yerine sosyal donatı alanları olarak incelenmesi, kapalı alan ölçütü yerine ise her bir program için ayrı standartlar tanımlanması önerilmektedir.

- Açık alan miktarı, açık alan oranı, kapalı alan miktarı, kapalı alan oranı, toplam alan miktarı, öğrenci başına düşen alan miktarı için belirlenen korelasyon katsayıları sırasıyla şöyledir: 042951, 02770, 039008, -02433, 043626, 050744

Analizler sonucunda, öğrenci başına düşen alan miktarı artışı ile URAP toplam puan arasında düz bir ilişki bulunmaktadır. Aynı zamanda kapalı alanın oranı ile de ters bir ilişki olduğu

anlaşılmaktadır. Ancak bu tespitler matematiksel bir yanılsama olarak ifade edilebilir. Ayrıca konuya ilişkin bulgular, her program için oluşturulmuş nitelikli alanların tanımlanması gerektiğini ortaya koymaktadır. Tablo 5'te vakıf yükseköğretim kurumlarının mevcut açık ve kapalı alan miktarlarına yer verilmektedir.

Vakıf Yükseköğretim Kurumlarında Öğrenci Başına Düşen Kütüphane Alanı (m²)

Vakıf yükseköğretim kurumlarının kütüphane alanları incelendiğinde; URAP toplam puanı ile vakıf yükseköğretim toplam kütüphane alanı ve öğrenci başına düşen kütüphane alanının görece olarak yüksek olduğu, korelasyon katsayılarına bakıldığında sırasıyla 0.57 ve 0.60 olarak hesaplanmıştır

Tablo 5: Öğrenci Başına Düşen Alan (m²)*

Sıra	Üniversite/Meslek Yüksek Okulu	Açık Alan (m ²)	Açık Alan (%)	Kapalı Alan (m ²)	Kapalı Alan (%)	Toplam Alan (m ²)	Öğrenci Başına Düşen Toplam Alan (m ²)
1	Başkent Üniversitesi	4405151.00	94.89	136291.20	2.94	4642442.20	357.85
2	Sabancı Üniversitesi	955031.00	93.08	187412.70	18.27	1026000.00	263.14
3	İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi	2781585.00	95.03	514858.00	17.59	2927158.00	255.58
4	Antalya Bilim Üniversitesi	281583.00	86.87	42623.00	13.15	324126.00	125.53
5	Çağ Üniversitesi	464565.50	89.27	55860.10	10.73	520425.60	125.13
6	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	572508.00	90.94	57004.50	9.06	629512.50	103.13
7	Nuh Naci Yazgan Üniversitesi	279979.00	82.82	58081.00	17.18	338060.00	101.03
8	Işık Üniversitesi	526060.00	86.59	81456.00	13.41	607516.00	98.98
9	İstanbul Şehir Üniversitesi	340580.70	83.38	79660.30	19.50	408446.10	90.73
10	Maltepe Üniversitesi	750000.00	84.74	135064.10	15.26	885064.10	88.36
11	Çankaya Üniversitesi	416000.00	79.45	107610.00	20.55	523610.00	70.42
12	Koç Üniversitesi	215000.00	57.55	158596.00	42.45	373596.00	70.20
13	İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi	26000.00	32.76	53357.00	67.24	79357.00	63.49
14	Bezm-i Âlem Vakıf Üniversitesi	91660.60	48.72	96491.80	51.28	188152.40	58.67
15	Özyeğin Üniversitesi	88578.00	25.42	241753.20	69.37	348494.20	48.67
16	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi	124540.00	49.03	129462.00	50.97	254002.00	47.71
17	Ufuk Üniversitesi	57762.00	32.22	121485.00	67.78	179247.00	41.34
18	Kadir Has Üniversitesi	130000.00	64.36	72000.00	35.64	202000.00	39.51
19	Atılım Üniversitesi	186933.00	63.53	107294.00	36.47	294227.00	37.81
20	Faruk Saraç Tasarım Meslek Yüksekokulu	8313.60	55.36	6702.40	44.64	15016.00	34.52
21	Türk Hava Kurumu Üniversitesi	53014.60	57.54	39124.40	42.46	92139.10	31.62
22	İstanbul Ayyansaray Üniversitesi	118257.00	79.99	29586.00	20.01	147842.00	29.68
23	Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi	19700.00	18.82	85000.00	81.18	104700.00	28.97
24	Üsküdar Üniversitesi	156685.00	50.75	152049.00	49.25	308734.00	28.62
25	Kapadokya Üniversitesi	88138.10	78.67	23900.30	21.33	112038.40	28.48
26	İstanbul Gelişim Üniversitesi	85000.00	17.23	408248.00	82.77	493248.00	28.37
27	İstanbul Bilim Üniversitesi	28419.00	39.10	44258.00	60.90	72677.00	27.21
28	Yeditepe Üniversitesi	95096.00	23.58	308195.00	76.42	403291.00	24.80
29	Piri Reis Üniversitesi	18543.00	21.79	66545.10	78.21	85088.10	24.24

Tablo 5: Devam

30	İstanbul Gedik Üniversitesi	33444.00	51.47	31528.20	48.53	64972.20	22.17
31	TED Üniversitesi	14736.00	27.89	38104.00	72.11	52840.00	20.89
32	KTO Karatay Üniversitesi	52267.00	40.39	77137.00	59.61	129404.00	19.33
33	Toros Üniversitesi	36123.00	63.43	20824.20	36.57	56947.20	19.20
34	Okan Üniversitesi	113130.00	41.04	162511.00	58.96	275641.00	19.13
35	Avrasya Üniversitesi	80934.00	72.68	30374.00	27.28	111358.00	18.62
36	Altınbaş Üniversitesi	22356.46	17.80	103209.11	82.20	125565.57	17.29
37	Hasan Kalyoncu Üniversitesi	80000.00	65.68	41800.00	34.32	121800.00	17.24
38	İstanbul Esenyurt Üniversitesi	20423.00	23.11	67932.00	76.89	88355.00	16.21
39	İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi	13800.00	12.03	100870.00	87.97	114670.00	15.90
40	İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu	2150.00	5.41	37612.00	94.59	39762.00	15.85
41	Doğuş Üniversitesi	30622.30	36.59	53067.70	63.41	83689.90	14.47
42	Bahçeşehir Üniversitesi	129890.00	59.54	88276.00	40.46	218166.00	14.23
43	İzmir Ekonomi Üniversitesi	27911.00	24.76	84803.00	75.24	112714.00	13.57
44	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi	30072.40	38.75	47530.80	61.25	77603.20	13.45
45	Beykent Üniversitesi	64385.70	21.72	232085.30	78.28	296471.00	12.77
46	İstanbul Aydın Üniversitesi	85504.40	27.41	226398.30	72.59	311902.70	12.34
47	İstanbul Medipol Üniversitesi	196266.00	65.04	105490.00	34.96	301756.00	12.24
48	Nişantaşı Üniversitesi	37775.00	21.57	137345.00	78.43	175120.00	11.80
49	İstanbul Ticaret Üniversitesi	6100.00	9.45	58453.30	90.55	64553.30	10.92
50	Yaşar Üniversitesi	20152.00	23.62	65172.00	76.38	85324.00	9.40
51	İstanbul Arel Üniversitesi	36480.00	35.24	67029.00	64.76	103509.00	9.31
52	İstanbul Bilgi Üniversitesi	98788.80	53.57	85636.00	46.43	184424.80	8.02
53	İstanbul Kavram Meslek Yüksekokulu	1370.00	6.53	19619.60	93.47	20989.60	6.46
54	Beykoz Üniversitesi	2181.00	14.96	12399.00	85.04	14580.00	6.37
55	Haliç Üniversitesi	11121.00	24.45	34367.80	75.55	45488.80	6.27
56	Ataşehir Adıgüzel Meslek Yüksekokulu	940.00	11.18	7471.05	88.82	8411.05	6.25
57	İstanbul Kültür Üniversitesi	10436.00	13.15	68925.00	86.85	79361.00	5.73
58	Avrupa Meslek Yüksekokulu	3781.00	49.73	3822.45	50.27	7603.50	3.71

Bu bulgular, kütüphane alan miktarı ile URAP akademik performansı arasında orta düzeyde bir ilişki olduğu şeklinde yorumlanabilir. Bulgularda doğrusal bir ilişki olduğu düşünülse de, üniversitelerin akademik hedeflerinin ve vizyonlarının asıl belirleyici unsurlar olduğu gerçeğini değiştirmemektedir. Kütüphane ile akademik üretkenlik arasında bir ilişkinin incelenmesi sadece alan genişliği ile değil, kütüphanenin işlevselliğine yönelik olarak kullanım süresi (saat), kütüphaneden yararlanan öğrenci sayısı gibi parametrelerin ilişkisel düzeyleri üzerinden incelenebilir. Bir vakıf yükseköğretim kurumu için kütüphanenin hangi düzeyde işlevsel olduğunun ortaya konulması, akademik performansı ve üretkenliği olumlu yönde etkileyecek bir parametre olarak düşünülebilir. Aşağıda Tablo 6'da vakıf yükseköğretim kurumlarının öğrenci başına düşen kütüphane alanı değerlerine (m²) yer verilmektedir.

Vakıf Yükseköğretim Kurumlarında Öğrenci Başına Düşen Basılı Kitap Sayısı

Öğrenci başına düşen kitap sayısı ile URAP toplam puan arasın-

daki ilişki incelendiğinde, 0.44 korelasyon katsayısı bulgusuna ulaşılmaktadır. Bu bulgu, öğrenci başına düşen kitap sayısı ile URAP akademik performans puanı arasında orta düzeyde ilişki olduğu şeklinde yorumlanabilir. Tablo 7'de vakıf üniversitelerinin öğrenci başına düşen kitap sayısı yer almaktadır. Bu bulgular, öğrenci başına düşen kitap sayısının tek başına anlamlı bir ölçüt olarak kabul edilemeyeceği şeklinde ifade edilebilir. Bu ölçüt yerine mevcut kitapların kullanım süreleri, kitapların nitelikleri ve talep edilme düzeylerinin ("rating" puanlamalarının) belirlenmesine yönelik bir kütüphane yapısının akademik başarıda daha anlamlı sonuçlara ulaşmasına katkı vereceği düşünülmektedir. Böylece belirlenecek "rating" puanlamaların ortalamaları ile üniversitenin kitap sayısı ve akademik üretkenliğini ilişkilendirilerek kitap sayısının akademik başarıdaki işlevselliği doğru bir şekilde ortaya konulabilir. Bunun aynı zamanda kitap seçimlerine yön vererek, hedefe yönelik kitap rezervi ve kalite yaklaşımını da beraberinde getirmesi beklenmektedir. Böyle bir uygulama öğrencilerin kitap ihtiyaçlarının ne yönde ilerlediğinin belirlenmesi için önemlidir.

Tablo 6: Vakıf Yükseköğretim Kurumlarında Öğrenci Başına Düşen Kütüphane Alanı (m²)*

Sıra	Üniversite/Meslek Yüksek Okulu	URAP Toplam Başarı Puanı	Öğrenci Başına Düşen Kütüphane Alanı (m ²)	Toplam Kütüphane Alanı (m ²)
1	İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi	702.06	1.08	12423
2	Koç Üniversitesi	669.06	1.79	9500
3	Sabancı Üniversitesi	665.72	2.35	9165
4	Bezm-i Âlem Vakıf Üniversitesi	616.91	0.36	1150.4
5	Başkent Üniversitesi	515.35	0.96	12500
6	Atılım Üniversitesi	485.43	1.13	8800
7	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi	474.98	0.38	2000
8	Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi	460.30	0.31	1133.4
9	Çankaya Üniversitesi	451.97	0.79	5857
10	Yeditepe Üniversitesi	429.72	0.13	2040
11	Özyeğin Üniversitesi	423.80	0.36	2549.9
12	Doğuş Üniversitesi	422.15	0.16	901.2
13	İstanbul Bilim Üniversitesi	400.76	0.10	268
14	Bahçeşehir Üniversitesi	384.55	0.15	2350
15	Kadir Has Üniversitesi	356.32	0.37	1907
16	İzmir Ekonomi Üniversitesi	337.24	0.18	1460
17	Işık Üniversitesi	327.76	0.37	2290
18	Yaşar Üniversitesi	315.53	0.13	1200
19	Maltepe Üniversitesi	310.68	0.23	2326.3
20	İstanbul Medipol Üniversitesi	308.35	0.05	1240
21	Okan Üniversitesi	277.17	0.13	1844
22	İstanbul Bilgi Üniversitesi	274.40	0.09	1976
23	Ufuk Üniversitesi	272.49	0.20	880
24	İstanbul Şehir Üniversitesi	266.32	0.85	3811.1
25	Piri Reis Üniversitesi	261.93	0.53	1855.3
26	İstanbul Arel Üniversitesi	259.08	0.23	2512
27	İstanbul Ticaret Üniversitesi	253.99	0.64	3757
28	TED Üniversitesi	253.46	0.61	1535
29	Altınbaş Üniversitesi	252.77	0.28	2058
30	Çağ Üniversitesi	239.06	1.06	4422.5
31	İstanbul Kültür Üniversitesi	237.56	0.16	2195
32	İstanbul Aydın Üniversitesi	218.93	0.12	3049
33	Hasan Kalyoncu Üniversitesi	200.62	0.17	1200
34	Üsküdar Üniversitesi	194.12	0.16	1750
35	Haliç Üniversitesi	187.52	0.10	753.8
36	Beykent Üniversitesi	168.04	0.31	7097.1
37	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	163.92	0.11	650
38	Toros Üniversitesi	149.76	0.15	444
39	İstanbul Gelişim Üniversitesi	145.38	0.44	7610
40	İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi	145.23	0.06	464
41	İstanbul Gedik Üniversitesi	137.73	0.19	569
42	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi	135.83	0.32	1823.6
43	İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi	130.59	0.49	608
44	Avrasya Üniversitesi	118.65	0.04	268
45	KTO Karatay Üniversitesi	113.38	0.15	971
46	Nuh Naci Yazgan Üniversitesi	92.99	0.50	1678

Tablo 7’de öğrenci başına düşen kitap sayısı yüksek olan ve URAP akademik performans puanı düşük olan vakıf üniversitelerinin oransal dağılımlarına da yer verilmektedir. Bu grup içinde yer alan üniversitelerin kütüphanelerine ilişkin bulgular, kütüphanelerin niceliksel ve hacimsel büyüklüğe sahip olduklarını; ancak amaca uygunluk, nitelik ve içerik zenginliği gibi hususlar bakımından ‘iyileştirilebilir’ yönlerini ortaya koymaktadır.

Vakıf Yükseköğretim Kurumlarında Öğrenci Başına Cari Gider Miktarı

Tablo 8’de vakıf yükseköğretim kurumlarındaki öğrenci başına cari gider miktarlarına yer verilmektedir. Tablo bulguları, cari gideri oluşturan gider kalemlerinin ayrımlaştırılmasının vakıf yükseköğretim kurumları için anlamlı ve nitelikli sonuçlara ulaşılmasında yararlı olacağı şeklinde yorumlanmaktadır.

Tablo 7: Vakıf Yükseköğretim Kurumlarında Öğrenci Başına Düşen Basılı Kitap Sayısı*

Sıra	Üniversite/Meslek Yüksek Okulu	URAP Toplam Başarı Puanı	Öğrenci Başına Düşen Kitap Sayısı
1	İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi	130.59	46.67
2	İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi	702.06	39.40
3	Koç Üniversitesi	669.06	37.40
4	İstanbul Şehir Üniversitesi	266.32	24.73
5	Sabancı Üniversitesi	665.72	24.50
6	Başkent Üniversitesi	515.35	13.94
7	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi	135.83	13.32
8	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi	474.98	10.12
9	Atılım Üniversitesi	485.43	9.36
10	İstanbul Ticaret Üniversitesi	253.99	7.80
11	Maltepe Üniversitesi	310.68	7.59
12	Çağ Üniversitesi	239.06	7.52
13	Çankaya Üniversitesi	451.97	7.36
14	Bezm-i Âlem Vakıf Üniversitesi	616.91	7.32
15	Yeditepe Üniversitesi	429.72	6.96
16	Işık Üniversitesi	327.76	6.88
17	Bahçeşehir Üniversitesi	384.55	6.55
18	İzmir Ekonomi Üniversitesi	337.24	6.25
19	Özyeğin Üniversitesi	423.80	6.24
20	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	163.92	6.14
21	TED Üniversitesi	253.46	5.84
22	Altınbaş Üniversitesi	252.77	5.76
23	Doğuş Üniversitesi	422.15	5.41
24	Haliç Üniversitesi	187.52	4.97
25	İstanbul Bilim Üniversitesi	400.76	4.91
26	Yaşar Üniversitesi	315.53	4.70
27	İstanbul Bilgi Üniversitesi	274.40	4.59
28	İstanbul Gedik Üniversitesi	137.73	3.89
29	Üsküdar Üniversitesi	194.12	3.71
30	Toros Üniversitesi	149.76	3.69
31	Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi	460.30	3.64
32	KTO Karatay Üniversitesi	113.38	3.48
33	İstanbul Kültür Üniversitesi	237.56	3.36
34	Beykent Üniversitesi	168.04	2.98
35	İstanbul Arel Üniversitesi	259.08	2.68
36	Ufuk Üniversitesi	272.49	2.46

37	İstanbul Gelişim Üniversitesi	145.38	2.44
38	Hasan Kalyoncu Üniversitesi	200.62	2.39
39	Piri Reis Üniversitesi	261.93	2.20
40	Okan Üniversitesi	277.17	2.04
41	Nuh Naci Yazgan Üniversitesi	92.99	1.79
42	Avrasya Üniversitesi	118.65	1.66
43	İstanbul Aydın Üniversitesi	218.93	1.29
44	İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi	145.23	1.07
45	İstanbul Medipol Üniversitesi	308.35	1.05

Örneğin, öğrenci başına cari giderin ne kadarı alt yapıya, sosyal donatıya veya akademik üretkenliğe harcadığının tanımlanması gerekmektedir. Raporda sunulan üniversitelerin öğrenci başına düşen cari gider miktarına ilişkin veriler ile URAP toplam puanı incelendiğinde; korelasyon katsayısının 0.64 olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgu, öğrenci başına düşen cari gider miktarı ile URAP akademik performans arasında yüksek düzeyde bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Tablo 8’de 1 (bir) birim URAP toplam başarı puanı için öğrenci başına düşen cari gider incelendiğinde; kaynak yönetiminin ve kaynakların verimli kullanılmasının önemi bir kez daha anlaşılmaktadır. Tabloda URAP akademik performans puanı düşük olan, ancak öğrenci başına cari gideri yüksek olan üniversiteler de bulunmaktadır. Bu bulgular, vakıf üniversitelerinin kaynak yönetimini ve akademik performans verimliliklerini gözden geçirmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Örneğin; İstanbul Şehir Üniversitesi kadar öğrenci başına cari gider harcaması yapmamasına rağmen Bilkent Üniversitesi’nin URAP akademik performans puanı çok daha yüksektir. Ayrıca Tablo 8 bulgularından 1 (bir) URAP akademik performans puanı için Atılım Üniversitesi’nin kaynaklarını en verimli kullanan vakıf yükseköğretim kurumu olduğu anlaşılabilir.

Vakıf Yükseköğretim Kurumlarında Tam Bursluluk Oranı

Vakıf yükseköğretim kurumlarının tam bursluluk verileri incelendiğinde, tam burslu öğrenci sayısı ile URAP akademik performans puanı arasında negatif bir ilişki olduğu görülürken, tam burslu öğrenci oranı ile URAP toplam puanı arasında pozitif bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Korelasyon katsayıları şöyledir: -0.16735 (tam sayı) ve 0.25521 (oran).

Tablo 9’da sunulan bulgular, vakıf yükseköğretim kurumları için tam bursluluk uygulamalarının gözden geçirilme ihtiyacını ortaya koymaktadır. Bazı üniversiteler için (URAP akademik performansı yüksek olan üniversiteler) tam bursluluk uygulamaları işlevsel bir nitelik gösterirken, bazı vakıf yükseköğretim kurumları için tam bursluluk oranlarının işlevsel olmadığı anlaşılmaktadır. Bir başka ifade ile bu bulgular, vakıf yükseköğretim kurumlarının tam bursluluk kavramının yeniden tanımlanması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Aynı zamanda tablo bulguları, mevcut tam bursluluk uygulamalarının akademik performans açısından anlamlı olmadığı şeklinde de yorumlanabilir.

Vakıf Yükseköğretim Kurumlarının URAP Toplam Puanları

Tablo 10’da vakıf yükseköğretim kurumlarının URAP akademik performans sıralamaları sunulmaktadır. Vakıf üniversiteleri arasında URAP toplam puan sıralamalarına göre Bilkent Üniversitesi, Koç ve Sabancı Üniversiteleri ilk üç sırada yer almaktadır. URAP puanı, beş farklı parametreden elde edilen puanların toplamından oluşmaktadır. Bu parametreler; makale puanı, atıf sayısı, toplam bilimsel doküman puanı, doktora mezun öğrenci sayısı puanı ve öğretim üyesi/öğrenci sayısı puanıdır.

Yükseköğretim kurulunun vakıf yükseköğretim kurumlarını idari, mali ve akademik yönden değerlendiren “2018 raporu”, bütüncül bir perspektifte incelendiğinde; URAP akademik üretkenliğinin hesaplandığı parametrelerin yeniden tanımlanması gerektiğini ortaya koymaktadır. Örneğin; vakıf üniversitelerini akademik performansları ölçen ve bir sıralamaya tabi tutan URAP uygulamaları, 1984 yılında kurulan Bilkent Üniversitesi ile 2010 yılı veya sonrası kurulan birçok vakıf üniversitesinin akademik performansını aynı parametreler üzerinden ölçmekte ve değerlendirmektedir. Bu çalışmadan elde edilen bulgular, aynı zamanda akademik üretkenlik ile vakıf üniversitelerinin kurumsallaşma düzeyleri arasında pozitif bir ilişki olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla üniversiteleri akademik misyon ve hedefleri bağlamında geliştirilecek kategoriler çerçevesinde değerlendirmenin doğru sonuçlara ulaştıracağı öngörülmektedir.

Vakıf Üniversitelerinin TÜBİTAK-ARDEB Proje Sayıları ve Bütçeleri (2017)*

Tübitak-Ardeb proje sayısı ve bütçe verileri ile URAP akademik performans puanlarına göre incelendiğinde; proje sayısı ile 0,68 ve miktar bazında 0,71 korelasyon katsayısı ile desteklendiğini ve URAP akademik performans ile proje sayısı ve bütçeleri ile çok yüksek düzeyde ilişki olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, proje temelli akademik çalışmaların nitelik bakımından vakıf üniversitelerinin akademik performansında belirleyici bir ölçüt olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Yükseköğretim Kurulu (2018) raporunda sunulan 14 parametre arasında proje sayısı ve bütçelerine ilişkin bulguların akademik üretkenlik açısından en anlamlı gösterge olduğu ifade edilebilir.

Tablo 8: Vakıf Yükseköğretim Kurumlarında Öğrenci Başına Cari Gider Miktarı*

Sıra	Üniversite/Meslek Yüksek Okulu	URAP Toplam Başarı Puanı	Öğrenci Başına Cari Gider (TL)	Öğrenci Başına Cari Gider (TL)/ URAP Toplam Başarı Puanı
1	İstanbul Şehir Üniversitesi	266.32	39775	149.35
2	İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi	130.59	17781	136.16
3	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi	135.83	13001	95.72
4	Üsküdar Üniversitesi	194.12	17824	91.82
5	Koç Üniversitesi	669.06	60087	89.81
6	KTO Karatay Üniversitesi	113.38	9210	81.23
7	İstanbul Ticaret Üniversitesi	253.99	20381	80.24
8	Sabancı Üniversitesi	665.72	51610	77.53
9	TED Üniversitesi	253.46	19370	76.42
10	Ufuk Üniversitesi	272.49	18321	67.24
11	İstanbul Gedik Üniversitesi	137.73	8910	64.69
12	İstanbul Bilim Üniversitesi	400.76	24819	61.93
13	Piri Reis Üniversitesi	261.93	15868	60.58
14	Nuh Naci Yazgan Üniversitesi	92.99	5392	57.98
15	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	163.92	8903	54.31
16	İstanbul Kültür Üniversitesi	237.56	12594	53.01
17	Haliç Üniversitesi	187.52	8939	47.67
18	Maltepe Üniversitesi	310.68	14736	47.43
19	İstanbul Bilgi Üniversitesi	274.40	12720	46.36
20	Özyeğin Üniversitesi	423.80	19019	44.88
21	İstanbul Gelişim Üniversitesi	145.38	6372	43.83
22	Işık Üniversitesi	327.76	14105	43.03
23	Yeditepe Üniversitesi	429.72	17614	40.99
24	Altınbaş Üniversitesi	252.77	10328	40.86
25	Kadir Has Üniversitesi	356.32	14528	40.77
26	Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi	460.30	18581	40.37
27	İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi	702.06	27393	39.02
28	Bahçeşehir Üniversitesi	384.55	14538	37.81
29	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi	474.98	17581	37.01
30	Bezm-i Âlem Vakıf Üniversitesi	616.91	22629	36.68
31	İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi	145.23	5279	36.35
32	İzmir Ekonomi Üniversitesi	337.24	11998	35.58
33	Toros Üniversitesi	149.76	5081	33.93
34	Çağ Üniversitesi	239.06	7707	32.24
35	Yaşar Üniversitesi	315.53	9772	30.97
36	Hasan Kalyoncu Üniversitesi	200.62	6101	30.41
37	İstanbul Medipol Üniversitesi	308.35	9341	30.29
38	Beykent Üniversitesi	168.04	5081	30.24
39	İstanbul Aydın Üniversitesi	218.93	6494	29.66
40	Okan Üniversitesi	277.17	8060	29.08
41	İstanbul Arel Üniversitesi	259.08	6745	26.03
42	Başkent Üniversitesi	515.35	13015	25.25
43	Avrasya Üniversitesi	118.65	2917	24.58
44	Çankaya Üniversitesi	451.97	9654	21.36
45	Doğuş Üniversitesi	422.15	8538	20.23
46	Atılım Üniversitesi	485.43	8915	18.37
	Ortalama	308.90	14948	50.85

Tablo 9: Vakıf Yükseköğretim Kurumlarının Tam Bursluluk Oranı*

Sıra	Üniversite/Meslek Yüksek Okulu	URAP Toplam Başarı Puanı	Ön lisans	Lisans	Toplam	Tam Burslu Öğrenci Sayısı	Tam Burslu Öğrenci Oranı (%)
1	İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi	702.06	0	2259	2259	458	20
2	Koç Üniversitesi	669.06	0	1054	1054	208	20
3	Sabancı Üniversitesi	665.72	0	760	760	82	11
4	Bezm-i Âlem Vakıf Üniversitesi	616.91	355	495	850	153	18
5	Başkent Üniversitesi	515.35	1075	2545	362	477	13
6	Atılım Üniversitesi	485.43	20	1699	1719	187	11
7	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi	474.98	0	1005	1005	128	13
8	Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi	460.30	814	500	1314	180	14
9	Çankaya Üniversitesi	451.97	97	1286	1383	195	14
10	Yeditepe Üniversitesi	429.72	0	3569	3569	405	11
11	Özyeğin Üniversitesi	423.80	0	1342	1342	131	10
12	Doğuş Üniversitesi	422.15	108	1628	2708	285	11
13	İstanbul Bilim Üniversitesi	400.76	616	443	1059	101	10
14	Bahçeşehir Üniversitesi	384.55	519	2843	3362	336	10
15	Kadir Has Üniversitesi	356.32	342	1134	1476	197	13
16	İzmir Ekonomi Üniversitesi	337.24	1028	1634	2662	275	10
17	Işık Üniversitesi	327.76	727	1074	1801	199	11
18	Maltepe Üniversitesi	310.68	743	2107	285	287	10
19	İstanbul Medipol Üniversitesi	308.35	602	4495	10515	1170	11
20	Okan Üniversitesi	277.17	298	2506	5486	598	11
21	İstanbul Bilgi Üniversitesi	274.40	2681	2358	5039	542	11
22	Ufuk Üniversitesi	272.49	770	725	1495	166	11
23	İstanbul Şehir Üniversitesi	266.32	690	1065	1755	191	11
24	Piri Reis Üniversitesi	261.93	580	698	1278	137	11
25	İstanbul Arel Üniversitesi	259.08	3395	1656	5051	561	11
26	İstanbul Ticaret Üniversitesi	253.99	0	1433	1433	222	15
27	TED Üniversitesi	253.46	0	750	750	123	16
28	Altınbaş Üniversitesi	252.77	217	1765	3935	435	11
29	Çağ Üniversitesi	239.06	691	763	1454	167	11
30	İstanbul Aydın Üniversitesi	218.93	782	3556	11376	1290	11
31	Hasan Kalyoncu Üniversitesi	200.62	250	1195	1445	200	14
32	Haliç Üniversitesi	187.52	658	1494	2152	226	11
33	Beykent Üniversitesi	168.04	493	3974	8904	967	11
34	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	163.92	0	13	13	205	16
35	Toros Üniversitesi	149.76	580	530	111	131	12
36	İstanbul Gelişim Üniversitesi	145.38	638	395	1033	1124	11
37	İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi	145.23	718	898	1616	175	11
38	İstanbul Gedik Üniversitesi	137.73	875	690	1565	195	12
39	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi	135.83	485	900	1385	277	20
40	İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi	130.59	0	280	280	33	12
41	Avrasya Üniversitesi	118.65	218	1382	3562	477	13
42	KTO Karatay Üniversitesi	113.38	420	166	208	359	17
43	Nuh Naci Yazgan Üniversitesi	92.99	0	656	656	69	11

Tablo 10: Vakıf Üniversitelerinin 2017-2018 URAP Genel Puan Tablosu*

Özel Sıralama	Genel Sıralama	Üniversite/Meslek Yüksek Okulu	Makale Puanı ¹	Toplam Atıf Puanı ²	Toplam Bilimsel Doküman Puanı ³	Doktora Mezun Öğrenci Sayısı Puanı ⁴	Öğretim Üyesi/Öğrenci Puanı ⁵	Toplam
1	5	İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi	177.23	188.02	172.57	117.59	46.64	702.06
2	11	Koç Üniversitesi	171.52	176.15	163.83	91.04	66.53	669.06
3	12	Sabancı Üniversitesi	162.03	171.69	161.14	112.14	58.73	665.72
4	16	Bezm-i Âlem Vakıf Üniversitesi	156.29	151.53	162.39	52.76	93.94	616.91
5	35	Başkent Üniversitesi	101.46	107.10	138.34	83.14	85.32	515.35
6	41	Ahılım Üniversitesi	116.16	146.45	124.57	63.83	34.43	485.43
7	45	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi	107.87	121.71	120.93	70.88	53.59	474.98
8	52	Acıbadem Üniversitesi	93.86	105.81	109.50	51.13	100.00	460.30
9	54	Çankaya Üniversitesi	114.52	162.05	118.42	29.32	27.65	451.97
10	65	Yeditepe Üniversitesi	94.83	115.44	115.19	78.37	25.88	429.72
11	67	Özyeğin Üniversitesi	105.94	115.89	101.76	62.84	37.37	423.80
12	68	Doğuş Üniversitesi	78.51	145.63	107.86	54.92	35.23	422.15
13	73	İstanbul Bilim Üniversitesi	101.45	78.55	109.35	13.32	98.09	400.76
14	78	Bahçeşehir Üniversitesi	93.78	113.18	102.62	59.79	15.18	384.55
15	82	Kadir Has Üniversitesi	68.58	80.92	90.76	78.67	37.39	356.32
16	88	İzmir Ekonomi Üniversitesi	91.64	84.43	94.83	32.55	33.79	337.24
17	96	Işık Üniversitesi	76.48	93.48	85.17	35.70	36.93	327.76
18	98	Yaşar Üniversitesi	56.07	95.28	78.21	61.44	24.53	315.53
19	99	Maltepe Üniversitesi	48.31	54.73	66.45	96.22	44.97	310.68
20	100	İstanbul Medipol Üniversitesi	68.00	56.08	58.87	51.17	74.23	308.35
21	110	Okan Üniversitesi	45.80	48.88	54.61	79.22	48.66	277.17
22	111	İstanbul Bilgi Üniversitesi	78.92	59.76	67.91	63.66	4.15	274.40
23	112	Ufuk Üniversitesi	47.31	72.19	71.50	8.49	72.99	272.49
24	113	İstanbul Şehir Üniversitesi	75.13	74.98	62.75	16.13	37.33	266.32
25	116	Piri Reis Üniversitesi	60.71	66.04	52.15	42.75	40.28	261.93

*URAP Verileridir

Tablo 10: Devam

26	117	İstanbul Arel Üniversitesi	66.09	54.12	55.11	59.78	23.99	259.08
27	119	İstanbul Ticaret Üniversitesi	33.51	48.92	69.99	83.54	18.04	253.99
28	120	TED Üniversitesi	66.38	54.43	64.01	0.20	68.45	253.46
29	121	Altınbaş Üniversitesi	56.63	47.39	46.25	29.16	73.35	252.77
30	123	Çağ Üniversitesi	72.51	100.62	47.99	17.84	0.10	239.06
31	124	İstanbul Kültür Üniversitesi	35.90	58.46	66.79	57.54	18.87	237.56
32	127	İstanbul Aydın Üniversitesi	41.85	47.97	45.77	53.78	29.57	218.93
33	132	Hasan Kalyoncu Üniversitesi	40.47	43.30	37.98	47.54	31.34	200.62
34	133	Üsküdar Üniversitesi	46.99	42.66	58.53	3.81	42.13	194.12
35	134	Haliç Üniversitesi	22.46	33.53	39.76	76.83	14.95	187.52
36	136	Beykent Üniversitesi	32.38	40.63	39.82	42.65	12.55	168.04
37	137	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	26.18	31.05	16.10	63.39	27.21	163.92
38	139	Toros Üniversitesi	50.99	38.50	28.50	1.28	30.48	149.76
39	140	İstanbul Gelişim Üniversitesi	43.70	19.12	28.41	24.72	29.43	145.38
40	141	İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi	26.85	23.44	29.46	7.86	57.62	145.23
41	142	İstanbul Gedik Üniversitesi	16.77	13.88	24.09	45.50	37.50	137.73
42	143	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi	14.56	23.83	9.30	49.69	38.45	135.83
43	144	İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi	0.20	0.97	1.83	54.38	73.22	130.59
44	145	Avrasya Üniversitesi	6.79	36.32	15.16	10.45	49.94	118.65
45	146	KTO Karatay Üniversitesi	23.01	19.83	21.84	5.06	43.64	113.38
46	147	Nuh Naci Yazgan Üniversitesi	35.33	22.44	32.43	0.20	2.58	92.99

¹2016 yılı makale sayısı puanı + Öğretim üyesi başına düşen 2016 yılı makale sayısı puanı

²Atıf sayısı (2012-2016 yılları arası yayınlanan makalelere verilen) puanı + Öğretim üyesi başına düşen atıf sayısı (2012-2016 yılları arası yayınlanan makalelere verilen) puanı

³2012-2016 yılları arası yapılan toplam bilimsel doküman (yayın, tebliğ vb.) sayısı puanı + Öğretim üyesi başına düşen toplam bilimsel doküman (yayın, tebliğ vb.) sayısı puanı

⁴Doktora mezun öğrenci sayısı puanı + doktora öğrenci sayısının toplam öğrenci içindeki yüzdesi puanı

⁵Öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı puanı

ÖZEL SIRALAMA: Vakıf üniversiteleri arasında sıralamayı göstermektedir.

GENEL SIRALAMA: Tüm üniversiteler dâhil edildiğindeki sıralamayı göstermektedir.

Tablo 11: Vakıf Üniversitelerinin TÜBİTAK-ARDEB Proje Bütçeleri (2017)*

Sıra	Üniversite/Meslek Yüksek Okulu	URAP Toplam Başarı Puanı	Desteklenen Proje Sayısı	Projelere Yıl İçinde Aktarılan Tutar (Milyon TL)**
1	İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi	702.06	48	27.79
2	Koç Üniversitesi	669.06	39	15.79
3	Sabancı Üniversitesi	665.72	27	16.36
4	Bezm-i Âlem Vakıf Üniversitesi	616.91	2	0.79
5	Başkent Üniversitesi	515.35	2	0.76
6	Atılım Üniversitesi	485.43	8	2.06
7	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi	474.98	13	6.24
8	Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi	460.30	6	4.10
9	Çankaya Üniversitesi	451.97	3	0.89
10	Yeditepe Üniversitesi	429.72	16	5.31
11	Özyeğin Üniversitesi	423.80	7	5.18
12	Doğuş Üniversitesi	422.15	1	0.72
13	Bahçeşehir Üniversitesi	384.55	4	1.56
14	Kadir Has Üniversitesi	356.32	1	0.52
15	İzmir Ekonomi Üniversitesi	337.24	5	0.90
16	Işık Üniversitesi	327.76	2	0.32
17	Yaşar Üniversitesi	315.53	0	0.41
18	Maltepe Üniversitesi	310.68	1	0.62
19	İstanbul Medipol Üniversitesi	308.35	25	7.10
20	Okan Üniversitesi	277.17	0	0.41
21	İstanbul Bilgi Üniversitesi	274.40	2	1.12
22	Ufuk Üniversitesi	272.49	0	0.03
23	İstanbul Şehir Üniversitesi	266.32	4	0.46
24	Piri Reis Üniversitesi	261.93	1	0.12
25	İstanbul Arel Üniversitesi	259.08	1	0.14
26	İstanbul Ticaret Üniversitesi	253.99	1	0.34
27	TED Üniversitesi	253.46	5	1.67
28	Altınbaş Üniversitesi	252.77	1	0.70
29	İstanbul Kültür Üniversitesi	237.56	6	0.86
30	İstanbul Aydın Üniversitesi	218.93	0	1.37
31	Hasan Kalyoncu Üniversitesi	200.62	2	0.14
32	Üsküdar Üniversitesi	194.12	1	0.28
33	Beykent Üniversitesi	168.04	0	0.02
34	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	163.92	1	0.39
35	İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi	145.23	2	0.06
36	İstanbul Gedik Üniversitesi	137.73	0	0.17
37	İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi	130.59	0	0.02
38	KTO Karatay Üniversitesi	113.38	1	0.10

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Günümüzde yükseköğretim kurumları arasında artan rekabet vakıf yükseköğretim kurumlarının akademik performans ve üretkenliklerini niteliksel ve niceliksel yönden değerlendiren ulusal ve uluslararası raporları daha da önemli kılmaktadır (Goodman, 1999). Özellikle ölçüm ve değerlendirme göstergelerinin (parametreler) neler olabileceğine ilişkin yöntem ve araç-

ların belirlenmesi, doğru yaklaşımlar ile tespit edilen bulgular yalnızca yükseköğretim kurumları için değil, diğer sektörleri de doğrudan etkilemektedir. Bir vakıf yükseköğretim kurumu için ölçüm ve değerlendirme raporlarında ortaya konulan tespitler üniversitelerin mevcut durumlarını ve iyileştirilebilir yönlerini belirleyebilmesi bakımından önemli bir işlev görmektedir. Yükseköğretim Kurulu (2018) raporu, bu çerçevede değerlendi-

rildiğinde vakıf yükseköğretim kurumlarının mevcut kurumsal ve akademik performans durumlarını belli düzeylerde ortaya koyduğu söylenebilir. Bu çalışmada elde edilen analitik bulgular temel alınarak, bir yükseköğretim kurumunu akademik ve kurumsal yönden performansını değerlendiren ölçütler geliştirilmiştir. Aşağıda çalışmada ulaşılan bulgular doğrultusunda geliştirilen önerilere yer verilmektedir.

1. Vakıf yükseköğretim kurumları bölgesel ya da üniversitelerin kurulduğu şehirlerin büyüklüklerine göre değil, misyon odaklı ve akademik hedefleri doğrultusunda kategorik değerlendirmeye tabi tutulabilir ve bu kategorilere uygun parametreler üzerinden yapılacak ölçümler ile kurumsal ve akademik mevcut durum doğru bir şekilde ortaya konulabilir.
2. Kuruluş misyonu akademik başarı olan bir vakıf yükseköğretim kurumu ile diğer yandan amacı sadece belirli sektörlerle yönelik vasıflı eleman yetiştirmek olan bir yükseköğretim kurumunu aynı kategori içerisinde ve parametrelerle ölçmek ve değerlendirmek üniversiteleri doğru bir bakış açısı ile değerlendirmeyi güçleştirmektedir. Örneğin, raporda sunulan dünya sıralamalarında listeye giren vakıf yükseköğretim kurumları ile henüz yeni kurulan ve akademik üretkenlik açısından bir varlık gösteremeyen vakıf yükseköğretim kurumlarını aynı yöntem ve ölçütlerle değerlendirme ve iyileştirme pek mümkün görülmektedir. Bu noktada URAP akademik performans ölçütlerine URAP Toplam Puan/Üniversite fiili akademik dönem sayısının bir parametre olarak tanımlanması önerilmektedir.
3. Bir yükseköğretim kurumunun değerlendirilmesinde her kategori için mutlak, görelî başarı parametreleri belirlenmeli; başarı durumu verimlilik ve sürdürülebilirlik açısından incelenmelidir. Bu parametrelere ilişkin öneriler aşağıda sıralanmakta olup, vakıf üniversitelerinin ölçüm ve değerlendirilmesine yönelik göstergeler olarak tanımlanabilir:
  - Kümülatif ve dönemsel bazda faaliyet gösterilen akademik yıl başına düşen akademik puan değerlendirmesi yapılmalıdır.
  - Akademik birim puan başına düşen maliyet kalemleri değerlendirilmesi yapılmalıdır.
  - Öğrenci başına düşen akademik başarı değerlendirilmesi yapılmalıdır.
  - Akademik kadro personeli başına düşen akademik başarı puanı değerlendirilmesi yapılmalıdır.
  - Öğrenci başına düşen akademik olarak kullanılan altyapı değerlendirilmesi yapılmalıdır.
  - Öğrenci başına düşen maliyet kalemleri değerlendirilmesi yapılmalıdır.
  - Akademik kadro başına düşen maliyet kalemleri değerlendirilmesi yapılmalıdır.
  - Öğrenci başına düşen akademik etkileşim değerlendirilmesi yapılmalıdır.

Sonuç olarak bir vakıf yükseköğretim kurumunun sürdürülebilir bir kurumsal yapıyı inşa edebilmesi öncelikle kurumsal

varlık sebebini (misyon) gerçekçi temeller üzerine kurabilmesi ile mümkündür. Ayrıca vakıf yükseköğretim kurumları kurumsal amaç ve hedeflerini tanımlamalı, ölçme ve değerlendirme mekanizmalarını sürekli iyileştirme yaklaşımını temel alarak kurabilmelidir. Dolayısıyla her yükseköğretim kurumu aşağıdaki dört temel soruyu kurumsal düzeyde uygulayabilme kapasitesine sahip olabilmesi gerekmektedir. Bunlar;

- Kurumsal misyon ve hedefler nelerdir?
- Kurumsal amaç ve hedeflere ulaşmada hangi yöntem ve araçlar kullanılmaktadır?
- Amaç ve hedeflere ulaşıldığına nasıl emin olunmaktadır?
- İyileştirilebilir süreçler nasıl değerlendirilmektedir?

Genel anlamda yukarıda belirtilen temel sorular çerçevesinde; vakıf yükseköğretim kurumlarının akademik üretkenliklerin iyileştirilmesine yönelik amaç ve hedefleri kurumsal stratejik plan çalışmaları kapsamında güvence altına alarak kurumsal bir sorumluluk içerisinde kısa ve orta vadede hedefler ile mevcut durumlarını iyileştirmeleri önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Auranena, O., & Nieminen, M. (2010). University research funding and publication performance-an international comparison. *Research Policy*, 39, 822–834. doi:101016/j.respol.201003003
- Balyer, A., & Gündüz, Y. (2011). Türk yükseköğretim yönetim sisteminde YÖK ile yaşanan paradigmatik dönüşüm: Vakıf üniversiteleri çelişkisi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 31, 69–84.
- Çelik, Z. (2015). *Türkiye’de vakıf üniversitelerinin mevcut durumu ve geleceği*. İstanbul: İlimi Etütler Derneği.
- Erkuş, A. (2011). *Davranış bilimleri için bilimsel araştırma süreci*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Goodman, A. (1999). Higher education in the 21st century global change and national response. In Altbach, P. G., & Peterson, P. M. (Eds). *Boston Institute of International Education and Council on International Exchange of Scholars*. Research Report, No 29. (pp. 1-12). Washington: IIE Books.
- Hazelkorn, E. (2015). *Rankings and the reshaping of higher education: The battle for world-class excellence* (2nd ed). London: Palgrave Macmillan
- Karasar, N. (2000). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın ve Dağıtım
- Karasar, N. (2003). *Araştırmalarda rapor hazırlama*. Ankara: Nobel Yayın ve Dağıtım
- Kesik, A. (2003). *Yükseköğretimde yeni bir finansman modeli önerisi: Bütünsel model*. Ankara: Maliye Bakanlığı, APK Kurulu Yayını
- McKenzie, K., & Schweitzer, R. (2001). Who succeeds at university? Factors predicting academic performance in first year australian university students *Higher Education Research & Development*, 20(1), 21-33 doi: 101080/07924360120043621
- Neuman, W. L. (2012) *Toplumsal araştırma yöntemleri: Nicel ve nitel yaklaşımlar* (S. Özge, Çev.). İstanbul: Yayın Odası.
- Ramsden, P. (1991). A performance indicator of teaching quality in higher education: The course experience questionnaire. *Studies in Higher Education*, 16(2), 129-150. doi: 101080/03075079112331382944

- Shin, J. C., & Khem, B. M. (2013) *Institutionalization of world-class university in global competition*. Dordrecht: Springer.
- Taylor, P., & Braddock, R. (2012) International university ranking systems and the idea of university excellence. *Journal of Higher Education Policy and Management*, 29(3), 245-260. doi: 101080/13600800701457855
- University Ranking By Academic Performance (URAP). (2018). Retrieved from <http://trurapcenter.org/2017/2017.php>
- Van Raan, A. F. J. (2005). Fatal attraction: Conceptual and methodological problems in the ranking of universities in the global scientific communication system. *Scientometrics*, 62(1), 133-143.
- Waltman, L., & Calero-Medina, C. (2012). The Leiden ranking 2011/2012: Data collection, indicators and interpretation. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 63(12), 2419–2432. doi: 101002/asi22708
- Yükseköğretim Kurumu (YÖK). (2018a). Retrieved from <https://istatistikyok.gov.tr/>
- Yükseköğretim Kurumu (YÖK). (2018b). *Vakıf Yükseköğretim Kurumları 2018*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi. Retrieved from https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/vakif_yuksekogretim_2018pdf